మంచిమనసు చెడ్డమనిషి

ఆ వేళ ఆకాశంలో చంద్రుళ్ళేడు— ఎంచేతంటే అమావాస్య కాబట్టి!

ఆ వేళ వూళ్ళో చాలామంది ముఖాల్లో చిర్నవ్వుల్లేవు — ఎంచేతంటే వూళ్ళో బియ్యం, సుఖం స్టాకులో లేవు కాబట్టి!

ఆ వేళ బీచిలో మనుషులూ లేరు!— వర్షాకాలం కాబట్టి!

కాని .... ఎవరున్నా లేకపోయినా బీచిలో గట్టు దగ్గిర సూదుల్లాటి చిన్న చినుకుల్లో తడుస్తూ, పొంగుతూ అరుస్తున్న సముద్రంవైపు చూస్తూ, అక్కడలేని దేవుణ్ణి వూహించుకుంటూ, "ఏవఁయ్యా బాబూ? ఏవిఁటీ న్యాయం?" అని మొగమాటంగా దేవుణ్ణి కసురుతున్న నాగరాజు మాత్రం వున్నాడు.

* * *

నాగరాజు పుట్టి పాతికేళ్ళయింది. వాళ్ళమ్మ చచ్చిపోయి ఇరవైయ్యేళ్ళు, వాళ్ళనాన్న పారిపోయి పదిహేనేళ్ళు, మనసు పెరిగి పదేళ్ళు అయాయి. నాగరాజుకిస్వయానామావయ్య, అతనికి మిగిలిన భూవుఁల్ని, స్వాధీనంచేసుకుని అతనికిరవై రెండేళ్ళు వయసొచ్చేదాకా తిండిపెట్టి, బియ్యేచదువు చెప్పించాడు. అప్పట్లో ఆయన మంచివాడు. కాని, మంచితనం, సుఖం, మంత్రుల వాగ్దానాలు, ఇవేవీ శాశ్వతం కావు కాబట్టి మిగతావాట్లాగే ఆయన మంచితనం కరిగి కరిగి, ఆఖరికి ఆవిరై పోయింది. ఆ ఆవిరి అలా మెల్లిగా పైకెగిరిపోతున్నప్పుడాయన నాగరాజుని పిల్చి-

"ఒరేయబ్బి! నీ చేతికి డిగ్రీ వచ్చింది. నా కారిటైరయ్యే వయసొచ్చింది. నా పెద్ద కూతురికి పెళ్ళీడొచ్చింది. దేశంలో చూస్తే కరువొచ్చింది. నీ భూవుఁల్డబ్బు అయిపోయి ఏడాదవొచ్చింది.

శ్రీరంగం రాజేశ్వరరావు

అంచేత....నా బాధ్యతేదో అయిపోయింది.

మరంచేత నువ్వు ఈ డిగ్రీ తీస్కొని, వెళ్ళి వూరు మీద పడు. పడి ఉద్యోగం వెతుక్కో! నీ కాళ్ళ మీద నువ్వు నిలబడి, మంచి పేరు సంపాయించుకో! అప్పుడప్పుడూ కన్పిస్తూండు! ఆఁ! అంతే! వెళ్ళు! "అని మెత్తగా, గట్టిగా ...., అందంగా, వికారంగా_ చెప్ప (లే)నట్టు చెప్పాడాయన.

నాగరాజు ఆయన ఆశీర్వాదం, డిగ్రీ తీస్కొని వెళ్ళిపోదా మనుకొంటుండగానే సుమతి నాగరాజు కడ్డుగా వచ్చి నిల్చొంది. సుమతి నాగరాజు మామయ్యకి రెండో కూతురు. సుమతికి పదిహేడేళ్ళే అయినా, పాఠాల్నీ, నవలల్నీ, లోకాన్నీ, బాగా చదివింది.

అప్పుడా అమ్మాయి కళ్ళలో సగం నీళ్ళు నింపుకొని,

"బావా" అని రుద్ధ కంఠంతో పిల్చింది.

నాగరాజుకీ ఒక్కమారు ఏడుపొచ్చేసింది.

"వెళ్ళిపోతున్నావా బావా?" అంది సుమతి.

నాగరాజు సుమతివైపు చూశాడు. తనతోబాటు పదహారేళ్ళు పెరిగిన, అందమైన సుమతివైపు, అన్నేళ్ళ నుంచి తన్ను వెంటాడిన కళ్ళవైపు చూశాడు. చూసి,

"ఔను సుమతీ! వెళ్ళిపోతున్నాను" అని బావురుమన్నాడు నాగరాజు. సుమతి కూడా ఏడ్చింది. పదిహేడేళ్ళ వయసొచ్చిన ఆ అందమైన కళ్ళలోంచి పదిహేడేళ్ళపాటు దాక్కొన్న నిజమైన కన్నీళ్ళు కారినప్పుడు,

"బావా! చిన్నప్పట్నించి ఆడుకున్నాం. పాడుకున్నాం. చదువుకున్నాం. కలిసి మెలిసున్నాం. ఈ అనుబంధాల్నీ తెంపేసుకుని, కన్నీళ్ళనీ, జ్ఞాపకాల్నీ, నా కొదిలేసి వెళ్ళిపోతున్నావా బావా?" అంది సుమతి.

ఆమె అలా ఏడుస్తూ అంటే నాగరాజుకి నాలుగేళ్ళ క్రితం చూసిన దేవదాసు సినిమాలో 'పార్వతి' జ్ఞాపకమొచ్చింది.

కాని 'దేవదాసు'ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకోవల్సింది తన విషయంలోనేనన్న ఆలోచన రాలేదు.

అప్పుడు నగరాజు సుమతిని కౌగలించుకొని ఓదారుద్దామనుకున్నాడు. ధైర్యంగా కథల్లో లాగ ఆమె జుత్తుని చేత్తోనూ, బుగ్గల్ని పెదవుల్తోనూ నిమురుదామనుకొన్నాడు.

కానీ ఏమీఁ చెయ్యలేకపోయాడు.

"ఈ వూళ్ళో నే వుంటానుగా! వస్తూంటాన్లే సుమతీ!" అని మాత్రం చెప్ప గలిగాడు. చెప్పి. ఏడుస్తూనే, గేటుదాటి వచ్చేసి, సుమతినీ, ఆ ఇంటినీ - తనూ సుమతి కలిసి నాటి, పెంచి పెదచేసిన గులాబీ మొక్కని దీనంగా చూసి, కన్నీళ్ళతోనూ, బరువైన గుండెతోనూ వచ్చేశాడు. వచ్చేసే ముందు "నీ మనసు మంచిది బావా! నాకు తెలుసును నువ్వు నాకన్యాయం

చెయ్యవని" అంది సుమతి. ఆ మాట లామె అస్పష్టంగా అనుకోడం వల్ల నాగరాజుకి వినబళ్ళేదు.

* * *

నాగరాజు చావ(న్చాయగా చాలా అందంగా వుంటాడు. అతని మంచి తనం అతనికన్న అందంగా ఉంటుంది. కాని_అతని మంచితనాన్ని ఎవరూ అర్థం చేసుకోలేదనే అతని బాధ....

నాగరాజు కెనిమిదేళ్ళ వయసులో, నాలుగో క్లాసులో వున్నప్పుడు, తనిం టికి నాలుగిళ్ళ అవతల వున్న సూరి గాడు ఏడుస్తూక్లాసు కొచ్చేడు. అప్పుడు "ఏ(రా ! సూరీ' ఎందు కేడుస్తున్నావ్! నీ కష్ట వే(విటో మాతో చెప్పరా !" అనెవరూ అడగలేదు. అందువల్ల, ఏ సానుభూతీ లేక సూరిగాడి ఏడుపు బాగా జాలి పుట్టించేలా వుంది. అసలు సాధారణంగా సూరిగాడితో ఎవరూ మాట్లాడరు. బురదలో తడిసినట్టుండే బట్టల్తో, చాలామందికి వెధవాయిత్వం చూపించే వాడి అమాయకమైన ముఖం చూసి జాలిపడరు. ఎప్పు డెవరు మాట్లా డినా "మీ నాన్నెవ(రా ? ఎక్క డున్నా డురా ?" అనడిగి, వాడికి ఏడుపు తెప్పించి వాళ్ళు నవ్వుతారు.

నాగరాజుకి మా(త్రం సూరిగాడిమీద సానుభూతి తాడి చెట్టులాగ పెరిగి పోయింది. మల్లెతీగలా అల్లుకు పోయింది. అప్పుడు వాడి దగ్గరగా వెళ్ళి "సూరీ !" అని నెమ్మదిగా పిలిచాడు. సూరిగాడు పలకలేదు. వాడి కళ్ళమీద పెట్టుకున్న రెండు చేతుల్లోనూ ఓ చెయ్యిని మెల్లగావూపి "ఒరే య్ ! ఎందుకేడుస్తున్నావురా ?" అనడిగాడు నాగరాజు. దాంతో సూరిగా డింకా జోరుగా ఏడ్చేడు. ఆఖరికి నాగ రాచేత బాగా ఓదార్చబడ్డాక ఏడుస్తూనే "పలక పగిలిపోయింది ..." అని చెప్పేడు. నాగరాజుకింకా జాలెక్కు వయింది. సూరిగాడి భుజంమీద చేయి వుంచి ఓ నిమిషమాలోచించి "పోనీ లేరా, ఏడవకు. నా పలక తీసికోలే ! దానికే(విటి ?" అన్నాడు నాగరాజు. సూరిగాడు ఏడవడం మానేశాడు. నాగ రాజువంక ఆశ్చర్యంగా చూసేడు. ఆచూపెలాగుందంటే _ దొరికిపోయా నని ఏడుస్తున్న పాకిస్తాను సైనికుణ్ణి మనవాళ్ళు క్షమించి అతనికన్నంపెట్టి, గెడ్డం నిమిరినప్పు డతనుచూసిన చూపు లాగుంది. "నిజంగానే !" అన్నాడు సూరిగాడు.

"నిజ(వే(నా" అన్నాడు నాగరాజు నవ్వుతూ,

ఆ తరువాత మేష్టారు క్లాసులో పలక లేని కారణమ(డిగితే పలకలేని నాగరాజుని బెత్తంతో (బెన్‌గన్నంత ఫోర్సుతో కొట్టినప్పుడు, తను చేసిన త్యాగపు విలువలో ఆ దెబ్బలు నొప్పిట్టినా, ఆ నొప్పిలో బాధతోబాటు కాసింతానందం కూడ తోచింది. కాని ఇంటికెళ్ళాం తర్వాత కనబడ్డ తట్లు, వినబడ్డ తిట్లు, ఆ తర్వాత క్లాసులో వాళ్ళందరూ తనను వెలేసినట్టుచూసిన చూపులూ తన త్యాగానికి విపరీతమైన విలువ కట్టేయి. తను చేసింది మంచి పనని నాగరాజుకి తెలుసు. కాని

అందువల్ల ఇన్ని చెడ్డల్లరుగుతాయని తెలీదు. జీవితం గురించి ఏఁవీఁ తెలిసే వయస్సు కాకపోయినా, ఆ సంఘటన నాగరాజు హృదయమ్మీద చెరగని ముద్ర వేసింది.

అప్పట్నించీ, నాగరాజుకి పాలు నీళ్ళతో కలిసి పోయినట్టు మంచితనంతో కలిసిపోయేడు. మంచితనంతోనే పెరిగేడు. మంచితనంతోనే వున్నాడు. కాని...ఎవరూ అర్థం చేసు

కోవి తన మంచితనం గురించి ఆలో చించినప్పుడల్లా నాగరాజుకి ఏడు పొచ్చేది. ఎవరితోనూ చెప్పకుండా వొక్కడే ఏడ్చి మళ్ళీ సంతృప్తిగా తన మంచితనాన్ని తలుచుకొని చిన్నగా ఇంకా సంతృప్తిగా నవ్వుకొనేవాడు.

★ ★ ★

నాగరాజు బియ్యే రెండో సంవత్స రంలో వుండగా వోసారి క్లాసు లేనందు వల్ల కాలేజీ ఆవరణ మధ్యనున్న చెట్టు కింద నిల్చొన్నాడు. ఆచెట్టుకిందనిల్చొనే వాళ్ళంటే ప్రిన్సిపాల్‌గారికీ, అమ్మాయి లికీ, లెక్చరర్లకీ - ఎవ్వరికీ పడదు.

చెట్టునీడ చల్లగా, అందంగా వుంది, బైట ఎండ వేడిగా, ఘాటుగా వుంది. ఆ ఎండలో వొకమ్మాయి నడిచి గరల్స్ రూమ్‌పక్కకు వెళ్ళిపోతూంది. ఆ అమ్మాయి తన క్లాస్ మేటేనని నాగ రాజుకి తెలుసు. ఆ అమ్మాయి చాలా అందంగా వుంటుంది. ఆ సంగతే మళ్ళీ అని "కదు గురూ?" అనన్నాడు నాగరాజు పక్కనున్న మరో కుర్రాడు. నాగరాజు మొహమాటంగా నవ్వేసి వూరుకొన్నాడు.

ఇంతలోనే "ఒరేయ్! వెళ్ళి పోతోంది వేగం." అన్నా రెవరో. మరుక్షణం ఓ తెల్లని కాగితంతో తయారైన రాకెట్టు సూటిగా దూసు కొంటూవెళ్ళి ఆ అమ్మాయి జాకెట్టు మధ్య పడింది. అందరూ గట్టిగా నవ్వేరు. నాగరాజు మాత్రం గాభరా పడ్డాడు. ఆ గాభరా భయంవల్లో, ఆ అమ్మాయిమీద జాలి వల్లో, మరి దేని వల్లో తెలియలే దతనికి. ఆ తర్వాత నాగరాజు చాలా బాధపడ్డాడు. కేవలం ఆ అమ్మాయిమీద రాకెట్టు పడ్డందు క్కాదు.

అలా రాకెట్టు పడ్డ తర్వాత, ఆ అమ్మాయి ఆగిపోయింది. నేలమీద పడ్డ రాకెట్టువైపూ, తర్వాత చుట్టూ చూసింది. అవమానంతో కుంగిపోయి నట్టయిన తర్వాత, ఆ అమ్మాయి కళ్ళలో నీళ్ళు మెరిసినట్టు నాగరా జూహించుకున్నాడు.

అర్థంలేని ఆ బాధ గురించి నాగ రాజు సాయుంకాలం, రాత్రి అంతా బాధ పడుతూ ఆలోచించాడు.

పర్యవసానంగా ఆ మర్నాడు సాయంత్రం బస్సుకోసం నిల్చున్న ఆ అమ్మాయి దగ్గర కెళ్ళి ధైర్యం చేస్కొని పొడిదగ్గు దగ్గాడు. ఆ అమ్మాయి నాగరాజువేపు చూసింది. నాగరాజు వేస్కొన్న గొట్టం పేంటు, టీ షర్టు చూసి, ఆ తర్వాత నాగరాజు కళ్ళలోకి, 'చెట్టుకింద మనిషి'ని చూసి నట్టు కోపంగా,ధైర్యంగా 'ఏవిట'న్నట్టు చూసింది.

నాగరాజు నోటంట మాట రాలేదు. ఇరుకైన పేంటులో కాళ్ళూ, టీ షర్టు లోపల గుండెలూ వొణుకుతున్నాయి కాని.... ఏదో వొకటి చెప్పి వచ్చె య్యాలి. లేకపోతే-అందరూ నాగరాజు వేపే చూస్తున్నారు ...

"నిన్న .. రాకెట్టు.... మీ మీద.... వేశారు. ఏవీ అనుకోకండి.... నేను కాదు కాని....,"

కంగారూ, భయం కలిపి వెలిబుచ్చిన ఆ ధ్వనులకి ఆ అమ్మాయి మరీ కోపంగా చూసింది. అందంగా వికటంగా నవ్వింది.

"హాం! సిగులేపోతే సరి! మీకు మరో సంవత్సరంలో డిగ్రీ వస్తుంది. ఇంకా ఇరుకైన పేంట్లొస్తాయి. కాని లేని సంస్కారం మనసూ రావు. పైకి మంచిగానే వుంటారు. మీ లాంటి చెడ్డవాళ్ళనీ, రౌడీలనీ, - నేనే కాదు ... ఎవరూ క్షమించలేరు. అంతే, వెళ్ళిపోండి, ఇకమీద మీకు బుద్ధొస్తే మంచిదే. కాని రాదని నాకు తెలుసు! వైజాక్కి స్టీలు ప్లాంటయినా వస్తుంది గాని మీకు బుద్ధిరాదు" అందామె జోరుగా....

నాగరాజు మొదట విపరీతంగా వొణికేడు. తర్వాత భయపడ్డాడు. ఇంకా ఎక్కువ ఆశ్చర్య పడ్డాడు. భయంగా, ఆశ్చర్యంగా చూశాడు. కన్నీళ్ళకో డిగ్రీ తక్కువగా ఏడ్చేడు.

అక్కణ్ణించి వచ్చేశాడు. ప్రతిచిన్న విషయానికీ పెద్దగా విచారించే నాగరాజుకి - ఆ సంఘటనా, ఆ మర్నాడే విషయం తెల్సినతన స్నేహితులందరూ పెట్టిన చీవాట్లూ, బూతుపేర్లు బాగా బాధపెట్టాయి. కనిపించని కన్నీరు కళ్ళల్లో మసగా పుట్టి, మున్నని, తెల్లని బుగ్గల మీదుగా పాకి, గడ్డం పక్కనుంచి జారి టీ షర్టు రంగులో కలిసిపోయింది. చాలాసార్లలాగే మనసు బావులేని నాగరాజు, ఆ పొద్దున్న క్లాసులూ, మధ్యాహ్నం భోజనం మానేశాడు. సాయంత్రం అవనిచ్చి మనసులో బాధ కొంచెమైనా మాసి పోతుందని బీచి కెళ్ళాడు.

బీచిలో చల్లగా వుంది. సముద్రం మనసులో బాధలా విశాలంగా వుంది. నీ కోసం ఎవరు బాధపడ్డా లేకపోయినా నే నున్నా నన్నట్టు ఇంకా కొత్తగానే వున్న 'పాత' లైట్ హౌసుంది. ఎప్పట్లాగే వెలగని మునిసిపల్ దీపాలూ, ప్రతి అర నిమిషానికి పడుతున్న సెర్చిలైటూ వున్నాయి.

నాగరాజు ఇసకలో కెళ్ళి కూర్చున్నాడు. ఆకాశం వేపు చూశాడు. ఆకాశమూ, సముద్రంలాగే విచారమంత విశాలంగా వుంది. చంద్రుడూ, నక్షత్రాలూ, లైట్‌హౌసూ, ఘోరంగా, భయంకరంగా ఏడుస్తున్న సముద్రపు కెరటాలూ, అన్నీ విచారంగానే వున్నట్టున్నాయి. అప్పుడు నాగరాజు విచారంగానే కళ్ళు మూస్కున్నాడు. "భగవంతుడా! నేను చేస్తున్నవన్నీ మంచి పన్లేనని నాకు తెలుసు. చెడ్డపన్లు చేయకపోయినా అందరికీ చెడ్డవాడినిలాగే కనబడుతున్నాను. చిన్నప్పట్నుంచి చేసిన మంచి పనన్నీ అందరికీ చెడ్డ పనుల్లాగే కనపడుతున్నాయి. అలాగని, ఇలాంటివన్లు చేయడం మానలేనేమో! ఐనా వీళ్ళంతా మనుషులు! వీళ్ళకన్నా బాగా నా కన్నీ తెలుసు. వీళ్ళందరికీ నన్నర్థంచేసుకునే మనసుల్నియ్యి! నాకొంచెం అదృష్టాన్నియ్యి. నువ్వే నన్ను కాపాడు." అని దేవుణ్ణి అతి అమాయకంగా ప్రార్థించాడు నాగరాజు.

ఆ తర్వాత, తనకున్న మంచి మన

సుని, చేసిన మంచి పనుల్ని, కలిగిన చెడ్డ ఫలితాల్నీ ఊహించి అతిదీనంగా నవ్వుకున్నాడు నాగరాజు.

★ ★ ★

ఇంతలోనే నాగరాజు భుజంమీద ఎవరిదో చెయ్యి పడ్డది.

నాగరాజులిక్కి పడ్డాడు.

పక్కనే చతికిలబడ్డ ఆకారం వైపు చూశాడు. గళ్ళ షర్టూ, ఆరని చిర్నవ్వూ, గీసేసిన తరవాత కొంచెం పెరిగిన మీసాలూ, వున్న గుర్నాధాన్ని చూసి "గుర్నాధవాఁ!" అని లేవ బోయాడు నాగరాజు,

గుర్నాధవంటే—కాలేజిలో కొత్తగా చేరిన లెక్చరర్ల కతను అరివీర భయం కరుడు. అమ్మాయిల పాలిట దుశ్శా సనుడు. అతను సాధారణంగా కాలేజీకి రాడు. మొదటి రోజుల్లోనే వస్తాడు. వచ్చి కొత్త లెక్చరర్లనీ, అమ్మాయిల్నీ 'ఓ చూపు' చూసి వెళ్ళిపోతాడు. ఆ తర్వాత మరేవీఁ పన్లేక పోయినా, తోచక పోయినా కాలేజీకి వస్తాడు. ఐనా అందరూ అతనికి తెలుసు. అంద రికీ అతను తెలుసు. అమాయకులూ, వయసులో చిన్నవాళ్ళూ ఐన స్టూడెంట్ల తని ధైర్యంగురించీ,అడ్వెంచర్ల గురించి కథలుగా చెప్పుకుంటారు.

అలా...., భయపడి లేచి పోబో తున్న నాగరాజున్చూసి, "కూర్చో వయ్యా రాజు! నీకోసవేఁ వెతు క్కుంటూ వస్తున్నాను. నీతో మాట్లా డాలి.కూచో." అన్నాడు.

నాగరాజు కూర్చున్నాడు.

జేబులోంచి సిగరెట్టు పెట్టె, అగ్గి పెట్టె, జీడిపప్పు పేకెట్టు తీశాడు గుర్నాధం.

"చూడు, బాబ్జీ, ఈ జీడిపప్పు తిను. ఈ సిగరెట్టు కాల్చు. జీడిపప్పు తొక్కలూ, కాల్చేసిన తరువాత సిగ రెట్టూ పారెయ్! కాని నే చెప్పబోయే మాటలు మాత్రం బతికున్నంతకాలం జాగర్తగా గుండెల్లో దాచుకో" అని గుర్నాధం జీడిపప్పు, సిగరెట్టు, అగ్గి పెట్టె నాగరాజు చేతి కిచ్చాడు.

ఎప్పుడూ సిగరెట్టు కాల్చని నాగ రాజు, కొంచెం జీడిపప్పు తిని సిగ రెట్టు వెలిగించాడు.

"నాగరాజూ! ఇవాళ నే నలా కాలేజీ కెళ్ళేను. అంతా విన్నాను.... నిన్నేవీఁ చేయను భయపడకు. అది సర్లే! కాలేజీ కెప్పుడూ రాకపోయినా, నీ మనసూ, అంతరం నాకు తెలుసు. నువ్వొట్టి వెర్రిపీనుగవి....ఏఁవీఁ అను కోకు ఇలా అంటున్నానని, ముందు నా కధ విను....

నేనూ నీలాగే మంచిగావుండేవాణ్ణి. నాసుఖాలూ, అవసరాలూ త్యాగంచేసి ఇంకోడికి సహాయం చేసేవాణ్ణి.అయితే అలా చాలాసార్లు చేసేక....హఠాత్తుగా నాకోవిషయం తెలిసొచ్చింది. జాగర్తగా విసీ విషయం. మనుషు లెవర్లోనూ మంచితనం లేదు, నీ లో మంచితనం అర్థం చేస్కొనే స్తోమత కూడాలేదు. వీళ్ళెవరూ నిజమైన మనుషులు కారు. వీళ్ళకున్నవి గుండెలుకావు. మరోడి

మంచితనం చూసి మండిపడతారు. నీలా టమాయకులు వీళ్ళతో వేగలేక పడేడుస్తుంటారు.

అదీ మనిషి మంచితనానికున్న స్టేటస్! అంచేత ఏమిటి తేలిందీ అంటే మంచిగా వుంటే నిన్ను బతకనివ్వరు. విన్నావా అదీకథ. అంచేత అబ్బీ! మంచితనంతో నువ్వేదో ఉద్ధరించేస్తావనుకోవడం వొట్టి మూర్ఖత్వం. నామాట విని నువ్వూ మారిపో! బతకడం, నీ సుఖాన్ని నువ్వు వెతకడం నేర్చుకో .. అని ఆగాడు గుర్నాధం.

"గురువుగారూ! మీరెంత ధైర్యాం చెప్పేరు? మీరెంత మంచివారు" అన్నాడు నాగరాజు. గుర్నాధం గట్టిగా నవ్వి "లే పోదాం" అన్నాడు.

మంచితనాన్ని నమ్మి చాలాసార్లు మోసపోయినా, నాగరాజుని మంచితనం, మంచితనాన్ని నాగరాజు వదల్లేదు.

అలా చాలాసార్లు జరిగిన తరువాత కొన్నేళ్ళు గడిచి కొన్నాళ్ళయింది. మావయ్యగారింటి నించి వచ్చేసిన నాగరాజుకి పూర్తిగా చచ్చిపోని అదృష్టం — ఓ పెద్ద కంపెనీలో ఉద్యోగం — ఓ రెండొందల రూపాయలెడ్వాన్సూ, ఆఫీసు దగ్గర్లోనే ఓ గదీ— ఇవన్నీ ఇప్పించింది.

నాగరాజు చాలా సంతోషించాడు. ఏ రోజు పనా రోజు చేస్తూంటూ, ముష్టివాడి దగ్గర్నించి, దేవుడి దాకా ఎవరికీ లేదనకుండా గడుపుకొంటూ వస్తున్నాడు.

ఓ రోజు సాయంత్రం వర్షం పడుతున్నప్పుడు, ఆఫీసు నుంచొచ్చి, కాఫీ తాగి, సిగరెట్టు కాలుస్తూ, మంచితనం గురించీ, మనుషుల గురించీ బాగా ఆలోచించిన తరువాత నాగరాజు ఓ నిర్ణయాని కొచ్చాడు. అదేవిటంటే — పీలైనంత వరకూ ఎవరితోనూ మంచిగా వుండకూడదని.

అలా నిర్ణయించుకొని, సిగరెట్టు పొగ ఘాటుగా పీల్చి, వొదిలాడు.

ఇంతలోనే పొగలో ఆచారి కనబడ్డాడు. నాగరాజు గాభరాగా లేచి నిల్చున్నాడు. ఆచారంటే సామాన్యుడు కాడు. ఆఫీసులో కో క్లర్కైనా, అతనంటే నాగరాజుకీ, చాలామందిలాగే భయవుం. అందువల్ల గౌరవవున్నూ. ఆచార్ని చూడగానే సిగరెట్టు పారేసేడు నాగరాజు. "రండి రండ"ని ఆచార్నాహ్వానించాడు. మా రూం పావనమైందన్నాడు. పడక్కుర్చీలో ఆచార్ని కూచోబెట్టి బలవంతాన కాఫీ కలిపిచ్చేడు. తను గోడ దగ్గరే నిలబడి, ఆచారి కాల్చమన్నాక ఓ సిగరెట్టు ఆచారి కిచ్చి తనోటి ముట్టించేడు. "చెప్పండి గురువుగారూ? ఏం సెల" వన్నాడు.

ఆచారికి నలభై పైన వయసుంటుంది. మొహంలో చెప్పలేనంత అనుభవం, కొన్ని చెప్పగలిగినన్ని ముడతలు వుంటాయి. దళసరి నల్లని పెదవులు, భయాన్ని పుట్టించే కళ్ళు, వాటి పైన వో కళ్ళజోడూ వుంటూనే వుంటాయి. తన పని చేసుకోడంకోసం ఎంత పనైనా చేయగల్గతను. శ్రీ కృష్ణ

భగవానుడు భూమ్మీద కనబడితే భారత యుద్ధానికి నల్లాయనే కారణం. కుర్ర వెధవ అభిమన్యుడి చావుకి ఈయనే కారకుడు. ఈయన మా గొప్ప మాయలమారి. దొంగ. పదహారువేల ఆడవాళ్ళని మరిగినవాడు" అనింకా అనేక విధాల ఫొలైట్‌గా బూతులు తిట్టి, ఆ తర్వాత తైరుకొట్టి కృష్ణుడి దగ్గరే వరాలు కొట్టగల్గతను.

నాగరాజు మాట విని ఆచారి సిగరెట్టు దమ్ము ఘాటుగా పీల్చేడు, ఇకిలించేడు. ఆ తర్వాత ఏడుపు మొహం పెట్టాడు.

"కష్టాల్లో వున్నా న్నాగరాజూ ! నీకు సంసారమూ(కష్టాలనుభవమూ లేవు. అర్జంటుగా నాకో పాతిక రూపాయలు కావాలి. ఫస్టు తారీఖుకల్లా నీ డబ్బు పీకిచ్చేస్తాను. నామాట నమ్మి, నన్నీ కష్టాన్నుంచి రక్షించాలి. అదీ కథ" అన్నాడు.

నాగరాజు మనసంతా అల్లకల్లోలమైంది. ఎవరితోనూ మంచిగా వుండకూడదన్న తననుకున్న మాట నిజమే .. కానీ తోటిమనిషి కష్టాల్లో వున్నాడు. తనదగ్గర డబ్బుంది. అంత పెద్దవసరం తనకేం(పీ(లేదు. ఆచారి ..పాపంఎన్ని కష్టాల్లో వున్నాడో! ఏమిటో!

"ఏవిటాలోచిస్తున్నావయ్యా ! ఫస్టుకల్లా నా తలైనా తాకట్టుపెట్టి డబ్బిచ్చేస్తాను. ఇది మాత్రం చాలా అవసరం." అన్నాడాచారి. అలా అంటున్నప్పుడు. అతనిమొహం చాలా జాలిగా పెట్టేడు.

నాగరాజు చాలా తక్కువ సమయంలో ఎక్కువసేపు ఆలోచించేడు. అతని బుర్రలో కాస్సేపు చిన్నసైజు సైక్లోను చెలరేగింది. ఆఖరికి.

"ఉండండాచారి గారూ !" అని లోపలికెళ్ళి పాతిక రూపాయలూ తీస్కొచ్చి ఇచ్చాడు.

ఆచారి డబ్బు లెఖ్ఖపెట్టుకున్నాడు. తర్వాత జేబులో పెట్టుకొని "థ్యాంక్స్‌య్యా !" అని చెప్పి వెళ్ళిపోబోయాడు.

"ఉండండి" అని నాగరాజు ఆచారితో వెళ్ళి బస్ స్టాప్ దాకా దిగబెట్టి వచ్చాడు.

బస్‌స్టాప్‌దగ్గర ఆచార్నీ, నాగరాజునీ కలిసి చూసిన హెడ్‌క్లర్క్ వరదానం, నాగరాజు విష్ చేసినా చూడకుండా వెళ్ళిపోయేడు. నాగరాజు ఆ విషయం గురించే ఆలోచిస్తూండగానే బస్సొచ్చింది. ఆచారందులో వెళ్ళిపోయేడు. ఆలోచనకి జవాబు మర్నాడాఫీసులో లంచ్ టైంలో తెలిసింది నాగరాజుకి.

దగ్గరికొచ్చిన వరదానం వైపు, మరిద్దరి క్లర్కుల వైపు నాగరాజు మొహమాటంగా చూసి, మొహమాటంగానే నవ్వి లేచి నిల్చున్నాడు. హెడ్‌క్లర్కుగారు, రహస్యం చెప్తున్నట్టు వొంగి. "ఏవయ్యా; ఆచారికి నిన్న డబ్బిచ్చేవా ? అందుకేనా వాణ్ణీరూము కొచ్చింది ?" అనడిగాడు. నాగరాజుకేవ(నాలో తెలిసింది కాదు. ఆవేళాచారిఆఫీసుకి రాలేదు కూడాను.

కాస్సేపు కంగారు పడి "ఏవండీ?" అన్నాడు నాగరాజు.

"ముందిది చెప్పవయ్యా! అంతేనా జరిగింది?" అని గద్దించేడు వరదానం.

"ఔనండీ!" దీనంగా అన్నాడు నాగరాజు. "చాలా అవసర మన్నాడు" అని కూడా నీరసంగా అన్నాడు.

"ఊఁహూ! నువ్విలాటి వాడి వను కోలేదు అన్నాడు మళ్ళీ.

"ఏవండీ?" అని దీనాతిదీనంగా అన్నాడు నాగరాజు. అప్పు డతను నాలుగు రోజుల్నుంచీ తిండిలేని నవ భారత వారసుడిలా వున్నాడు.

"ఏఁవాఁ" నువ్విచ్చిన నోట్ల నంబర్లు జ్ఞాపక ముఁన్నాయా? ఉంటే వెళ్ళి చూడు. ఆ డబ్బెక్కడుంటుందో చెప్తాను విను. నాగరత్నం కంపెనీ లోనూ, పైడితల్లిగాడి సారాబట్టీలోనూ వుంటుంది. అర్థమైందీ?" అన్నాడు వరదానం. దానికి పక్కనున్న క్లర్కు లిద్దరూ జోడెద్దుల్లా తల్లూపేరు.

"ఆచారి నీతో వచ్చేడంటేనే అను కున్నాను. ఐనా, నీకూ, వాడికీ ఏలావా దేవీ లున్నాయో." అని ఈసడింపుగా చూసి వెళ్ళిపోయా డాయన. క్లర్కు లిద్దరూ, నాగరాజుని ఈసడింపుగానే చూసి ఆయ న్ననుసరించేరు. నాగ రాజుకి మొదటేవీఁ అర్థమవలేదు. తర్వాత కొంతసేపటికి అర్థమైంది. అర్థమయ్యాక మళ్ళీ ఏడుపొచ్చింది. "ఒక మనిషిగా తనాచారికి సహాయం చేసేడు. ఐతే వీళ్ళ కెందుకీ ఏడుపు? ఎందుకు తన్నిలా బాధ పెట్టారు?"

నాగరాజు కళ్ళలో కన్నీటి చుక్కోటి మళ్ళీ మెరిసింది.

* * *

ఆ సాయంత్రం విచారంగా లైటు వేస్కోని గదిలో చీకటిలాగే కూర్చొన్న నాగరాజుకి బాగా పరిచయముండి ఎద మైన స్మృతులమధ్య దాక్కొన్న అడు గుల సవ్వడి వినిపించింది.

ఆ తర్వాత గదిలో లైటువెలిగింది. ఎదురుగా తెల్లని టెర్లిన్ చీరా, నల్లని సిల్కు జాకెట్టూ, తీక్షణంగా చూస్తున్న రెండు అందమైన కళ్ళూ కనిపించేయి. కొన్ని సెకన్లు వెలుగులో కలిసి పోయాయి.

"సుమతీ!" అన్నాడు నాగరాజు.

"ఔను బావా! నేనే! నువ్వు మరిచిపోయినా, నేన్నిన్నంత సులభంగా మర్చిపోలేక పోయాను. మనసివ్వడమే కాని మనసిచ్చినవాణ్ణి, మనసిచ్చినంత తేలిగ్గా స్మృతుల్లోంచి తొలగించుకోలేక పోయాను." అంది సుమతి. అలా అంటున్నప్పుడామె, మరీ అందంగా మెరిసింది.

నాగరాజు కంగారుపడ్డాడు. కంగారు పడి కుర్చీలోంచి లేచేడు.

"కూర్చో సుమతీ." అన్నాడు. సుమతి కూర్చోలేదు." ఒద్దుబావా! కూర్చోనక్కర్లేదు. నిన్ను చూదామని వచ్చేను. చూశేను. అంతేచాలు."

నాగరాజుకి వొళ్ళుసారిగా ఏడు పొచ్చింది.

"నన్ను క్షమించు సుమతీ! మనసీ

మధ్యేవీఁ బావులేదు. నువ్వు జ్ఞాపక మొచ్చావు. రోజూ వస్తూనే వున్నావు. కాని, . అంతే. నా మనసేం బావు లేదు. ఎవ్వరికీ నే నక్కర్లేదు .. నే నందరి దృష్టిలోనూ పనికిమాలిన వాణ్ణి సుమతీ! నువ్వూ నన్ను క్షమిం. చకు!" అన్నాడు నాగరాజు. అలా అంటున్నప్పు డతనికళ్ళు చెమ్మగిల్లేయి.

"బావా!" అని కంగారుగా అంది సుమతి. దగ్గరగా వచ్చి కళ్ళు తుడి చింది.

"పిచ్చిబావా! ఏడుపెందుకు? పరి స్థితుల్ని ధైర్యంగా ఎదుర్కోడం నేర్చుకో" అని చిన్నగా నవ్వింది.

నాగరాజు సుమతివైపు వెర్రిగా చూశేడు. తనకన్న చిన్నదైన ఓ అమ్మాయి తనకి ధైర్యం చెప్తోంది!

మరో పది నిమిషాలు వెనక్కి వెళ్ళిపోయాయి.

సుమతి లేచింది. వెళ్ళి తలుపు దగ్గరగా వేసి గడియ పెట్టింది. నాగ రాజుకి దగ్గరగా వచ్చింది.

"బావా! మళ్ళీ నువ్వు నాకు దక్కుతావన్న ధైర్యంలేదు. ఆఖరి సారి ఓ వరఁవడుగుదామని వచ్చాను బావా!" కాదనవు కదూ?" అంది.

"అదేవిఁటి సుమతీ! తప్పకుండాను. అడుగు." అన్నాడు నాగరాజు.

నాగరాజుకి బాగా దగ్గరగావచ్చింది సుమతి. ఆమె వూపిరి స్పష్టంగా నాగ రాజు చెంపలకి తగుల్తోంది.

"నా జీవితంమీదా, భవిష్యత్తుమీదా నాకే ఆశాలేదు బావా! ఉన్న ఒక్క ఆశవీ నువ్వే! నీనుంచి మరేవీఁ ఆశిం చను బావా! నీ అందమైన కళ్ళలోకి చూస్తూ, నీ పెదవుల్తో ఆడుకొంటూ, ఎల్లకాలం వుండిపోవాలనివుంది. కాని.. అది వీల్లేదు. కనీసం కొంతసేపైనా, నాకా అదృష్టం ప్రసాదించు బావా!" అంది సుమతి.

నాగరాజు నరాల్లో నాగుపాములు బుస కొడుతున్నాయి.

"సుమతీ!" అని ఆమె రెండు చేతులూ గట్టిగా పట్టుకున్నాడు.

"బావా" అనిఆవేశంగా నాగరాజును గట్టిగా హత్తుకుంది సుమతి.

"కానీ . సుమతీ ..మామయ్యతో నే మాట్లాడతాను, ఇదితప్పు .నిన్ను పెళ్ళి చేసొక్కుంటాను. ఇలాగ! తప్పు." అన్నాడు నాగరాజు.

"ష్." అని సంజ్ఞ చేసిందిసుమతి.

ఇంకా ఏదో మాట్లాడబోతున్న నాగ రాజు పెదవులు, మరో రెండు పెదవుల వెచ్చని ఒత్తిడి మీద పడ్డంతో ఏఁవీఁ అన్లేక పోయాయి.

మరి కాసేపట్లో గదంతా చీకటై పోయింది.

నాగరాజు కళ్ళముందు మాత్రం ఎన్నో తియ్యని మెరుపులు మెరవ నారంభించాయి.

★ ★ ★

సిగరట్టు కాల్తోన్న నాగరాజు చెయ్యి తలమీద వుంది. నాగరాజు, చాపమీద వున్నాడు. అతని మనసులో బోలెడాలోచనలున్నాయి.. చాప పక్కనే శుభలేఖ వుంది. శుభలేఖలో సుమతి పేరు పక్క మరెవరిదో పేరుంది.

అందువల్ల నాగరాజు తల పట్టుకున్నాడు. సుమతికి మరొకడితో పెళ్ళివిటి? తనకి వెచ్చని అనుభవాల్నిచ్చిన సుమతి పెదవుల మీద మరెవరివో పెదవులు. ఆ కళ్ళలో మరెవరివో కళ్ళు.

నాగరాజుకి చాలా బాధ వేసింది.

బాధని కాసేపు కన్నీళ్ళలో తడిపిన నాగరాజు, ఒక నిర్ణయానికొచ్చేడు. వచ్చి ఆ రోజు సాయంత్రం వాలు కుర్చీలో జూలో సింహంలా కూర్చున్న వాళ్ళ మావయ్యకి ఎటాకిచ్చేడు నాగరాజు.

"మావఁయ్యా!" అని గంభీరంగా అన్నాడు నాగరాజు.

"రారా. అబ్బీ! కూర్చో! చాలా రోజులకి" అన్నాడాయన.

"కూర్చోడానికిరాలేదుమావఁయ్యా" అని నాగరాజు అందామనుకున్నాడు. కాని అనలేకపోయాడు. మామూలుగానే కూర్చున్నాడు. ఆ మాటా ఈ మాటా చెప్పి "పై మాఘంలోనే అమ్మాయి లిద్దరికీ పెళ్ళిళ్ళు చేసేస్తున్నానోయ్! విన్నావా?" అని మృగరాజు మృదువుగా నవ్వినట్టు నవ్వేడాయన. అలా అన్న మావఁయ్య కళ్ళలో సూటిగా చూశాడు నాగరాజు.

లేని ధైర్యాన్నీ, బలాన్నీ తెచ్చుకున్నాడు.

"విన్నాను మావఁయ్య! అందుకే వచ్చాను. సుమతిని నేను చేస్కోవాలనుకుంటున్నాను" అన్నాడు.

ఆ మాట విని మామయ్య వాలు కుర్చీలోంచి లేచేడు. కళ్ళజోడు ముక్కుమీంచి ఎగదోసుకున్నాడు. పంచ సర్దుకున్నాడు. నాగరాజుని నాగుపాముని చూసినట్టు చూసేడు. "ఏవిఁటీ?" అన్నాడు. ఓ నిముషవాఁగి "ఏవిఁటేవిఁటీ?" అన్నాడు.

"నే నీ విషయమంతా ఆలోచించాన్రా అబ్బీ! కాని నీ జీతం రెండొందలు. ఇప్పుణ్ణేను మా సుమతి నియ్యబోయే వాడికి చూశేవ్—మూడొందల జీతం. ఓ స్కూటర్ బండీ! నీలా వుంగరాల్జుత్తు లేదు కానీ .. నీకు లేని ధైర్యం, బెంగుళూర్లో ఓ మంచి బంగళా, డబ్బుల్నొల్లుకునే నేర్పూ వున్నాయి. ఇక నువ్వు .ముఖం మీచ్చెప్పేస్తున్నా. ఏవీఁ అనుకోకు .. ఒట్టి అర్భకుడివి. బతకడం రాదునీకు.. అంచేత. .పువ్వుల్లో పెంచిన్నాకూతుర్ని నీ కివ్వలేను. నువ్వు సంపెంగపువ్వుల్లో పెట్టుకుంటానన్నా . డబ్బు లేనప్పుడు ఆ పువ్వుల కిందనుంచి పాములొస్తాయి. అదీ....అర్థమైంది కదూ?

వెళ్ళి పెళ్ళికి నవ్వుతూవచ్చి, ఓ డ్రింకు తాగి, నవ్వుతూ వెళ్ళిపో! నా మాటలకి వేడెక్కిపోతే ఇప్పుడే ఓ డ్రింకు తాగు. ఇలా పిచ్చిమాటలు మాత్రం మరెప్పుడూ ఆడకు." అన్నాడాయన.

"కిందటి జన్మల్లో ఈయనే శకుని.. ఈయనే కంసుడు....ఈయనే శిశు

పాలుడు ఈయనే నా మావయ్య అనుకున్నాడు నాగరాజు.

ఆ తర్వాత ఇంకా చాలా అనుకున్నాడు.

సుమతిని తన కివ్వనంటే ఫరవా లేదు. కాని .సుమతి తన సర్వస్వాన్నీ, శరీరాన్నీ, తన కర్పించింది. ఇప్పుడు సుమతిని మరెవ్వరికో ఇచ్చేయడం అన్యాయం ఆ సంగతి వీళ్ళకెలా చెప్పడం ? ఎలా ?

"మావయ్యా ! నీకుతెలీదు. సుమతీ నేనూ '"అనిఅ. బోతున్న నాగరాజు గుమ్మంలో, "బావా " అన్న సుమతి కేక విని ఆగిపోయేడు.

"సుమతీ! వీళ్ళంతా మన కన్యాయం చేస్తున్నారు. నువ్వూ నేనూ !!వూ"

"బావా ! అనవసరంగా మాట్లాడకు అంతా విన్నాను. నాన్నదే నిజం నువ్వెంతో మంచివాడి వనుకున్నాను. అత్తయ్య కొడుకైనంత మాత్రాన నా కిష్టం లేనప్పుడు నీకా అధికారం ఎవరిచ్చేరు ? అనవసరంగా మమ్మల్ని రచ్చకీడ్చకు. వెళ్లిపో. ." అంది సుమతి.

నాగరాజు బుర్ర గిర్రు నిరిగింది.

"ఐతే సుమతీ ! నేనంటే నీకు ." అన్నాడు నాగరాజు. ఆ తర్వాత మాట రాలేదు కన్నీళ్ళొచ్చేయి.

"వెళ్లిపో బావా ! మరేవీ మాట్లాడకు"అని వెనక్కి తిరిగి పోయిందీ సుమతి.

నాగరాజుకి మావయ్య మాటలేవీ వినబళ్ళేదు . కన్నీళ్ళలోంచి రోడ్డంతా మసగ్గా అవుపించింది. మెదళ్ళో మెగాటన్నులు పేలుతున్నాయి. అర్థంలేనిబాధ భయంకరంగా రోదిస్తోంది. అందువల్ల .

★ ★ ★

చంద్రుళ్ళేని ఆకాశం నల్లగా మెరుస్తున్నప్పుడు, వూళ్లో చాలామంది ముఖాల్లో చిర్నవ్వులేనప్పుడు, మనుషుల్లేని బీచిలో, సూదుల్లాటి చినుకుల్లో తడుస్తున్న నాగరాజు—

"భగవంతుడా ! నువ్వున్నావో లేదో నాకు తెలీదు. కాని నే నన్నీ మంచి పన్లే చేశేను. ఇది మాత్రం త్రికరణ శుద్ధిగా చెప్తున్నాను. కాని నన్నెవ్వరూ అర్థం చేసోక్కలేదు. నన్ను చెడ్డవాడన్నారు. ఎడారిలాంటి ఈ కష్టాల పరంపరలో వో ఒయాసిస్సంత సానుభూతి కూడా నాకు లేకుండా పోయింది. నా మంచితనం చెడ్డతనంగా మారిపోయింది" అని విచారించి...ఆ తర్వాత తను చేసిన మంచి పన్లన్నిట్నీ వూహించుకొని సంతృప్తిగా వూపిరి పీల్చి, మళ్ళీ ఆ ఫలితాన్ని తలుచుకొని, నిట్టూర్చి పొంగుతూ అరుస్తున్న సముద్రం వైపు చూస్తూ అక్కడలేని దేవుణ్ణి వూహించుకొంటూ "ఏవయ్యా బాబూ ? ఏవిటీ న్యాయం ?" అని మొహమాటంగా కసురుకున్నాడు నాగరాజు.

★ ★ ★

వర్షంలో కాస్సేపు తడిసి, కన్నీళ్ళలో వాధల్ని కాస్తంత తడిపాక, నాగరాజు మనస్సు బరువు తగ్గక

పోయినా, కాస్త తేలికపడింది. కరువు తీరా ఏడ్చిన నాగరాజు, రూమ్ కొచ్చేశాడు. తలుపులు వేసి స్టౌ ముట్టించాడు. కాఫీకోసం నీళ్ళు పెట్టేడు. ఈజీ ఛైర్లో కూర్చొన్నాడు. బోలెడు సిగరెట్లతని చేతిలోనూ, బోలె డాలోచనలతని మెదళ్ళోనూ వెలిగేయి.

ఇంతలోనే స్టౌ మీద నీళ్ళు పొంగేయి. దింపుతున్న నాగరాజు వేళ్ళమీద వేణ్ణీళ్ళు పడ్డాయి. స్టౌ మీది గిన్నె కిందపడ్డది. నాగరాజు బరువుగా వచ్చి ఈజీఛైర్లో పడ్డాడు. కుడిచేతి రెండు వేళ్ళు ఎర్రగా, భయంకరంగా మెరుస్తున్నాయి !

"ఇలాంటప్పుడు ఇలా మనసు బావు లేనప్పుడు లోకమంతా తనకి, తన మంచి తనానికి విరోధులైనప్పుడు, ఆప్యాయంగా, తనమనసుకి సానుభూతి మాటల్తోనూ, వేలి కి దూదితోనూ బాండేజీలు కట్టే ఓ తోడూ ఓ యింత ఆప్యాయత వుంటే బావుణ్ణు !" అనుకున్నాడు నాగరాజు.

"సుమతిలాటి 'అమ్మాయి' కాదు. ఇంకెవరు ? ఇంకెవరు ? ఔను : ఓ చెల్లి ! నాగరాజు మనసులో వెయ్యి వీణలు రెండు సెకన్లలోనే ఒకేసారి మోగాయి.

"బాబూ ! గత్తుడమంటారా ?"

నాగరాజు గుమ్మంవైపు చూశేడు. అక్కడ పదహారేళ్ళ పనిపిల్ల నిలబడుంది. ఆమె నుదుటిమీద నల్లటి అంగారపు బొట్టూ, చామన్చాయ ఒంటి రంగులో కళా వున్నాయి.

"ఏటి బాబూ ! పగలుణ్ణేదు గద !" అంది పనిపిల్ల మళ్ళీ.

"ఆఁ ! రా ! రా !" అన్నాడు నాగరాజు కంగారుగా.

ఆమెవచ్చి గత్తుడవడం మొదలెట్టింది.

ఆమెవైపు నాగరాజు చూసేడు. ఆమెకళ్ళలో అందమైన అనుబంధం ఆమెచేతి వేళ్ళలో, తన చేతికట్టు కట్టే ఆప్యాయత, ఆ మె పెదవుల్లో దాగిన ఆప్యాయత, చిందేమాటలు .. లేని చెల్లెలు - ఆ పనిపిల్లలో నాగరాజుకగుపించింది. అప్పుడతనికిచాలా చాలా సంతోషం వేసింది. మళ్ళీ, అమ్మ బతికినట్టు, చెల్లి పుట్టి ఒక్కసారి పెరిగిపోయినట్టూ సంతోషించేడతను.

కాని .అదేవిఁటి ! పనిపిల్ల చీర అక్కడక్కడ చిరిగిపోయింది గుర్తు లేకుండా మాసిపోయిన, ఆ నీలం రంగు చీర, అక్కడక్కడ చిరగడంతో మరీ అసహ్యంగా వుంది. నాగరాజుకి చాలా బాధ వేసింది. "తన చెల్లి ఇలాంటి చీర కట్టుకోవఁడ మేమిటి ?" అనిపించింది.

గబగబా ఫేంటు లోంచి వున్న రెండు పది రూపాయల్నోట్లూ తీశేడు నాగరాజు.

ఇంతలోనే పనిపిల్ల గది తుడవడం

పూర్తి చేసింది "ఎల్తాను బాబూ !" అని వెనక్కి తిరిగింది.

"రావీ(" అని పిల్చేడు నాగరాజు.

"ఏం బాబూ !" అని వెనక్కి తిరిగింది రావి(.

"ఇంద ! చీర కొనుక్కో—" అని రెండు పది రూపాయల్నోట్లు ఆమె కందించబోయాడు నాగరాజు.

"బాబూ !" రావి(దెబ్బతిన్న పులిలా మొహం పెట్టింది ముక్కుపుటా లెగరేసింది నుదుటిమీ జుత్తు తలమీదకి తీస్కొంది నాగరాజువైపు అనుమానంగానూ — కోపంగానూ చూసింది.

"హుం(! కూటికి లేనోళ్ళంగాని అభిమా(నం లేనోళ్ళం కాం ! మీరేదో మంచోల్లనుకున్నాను ఇలా టిసప్పురు గనుకోలేదు. ఛూ ! మీ లాంటోళ్ళకన్న మా తాగుబోతు మా(వే నయం ! ఆడు తాగినా మరో ఆడ దానొల్లు ముట్టడు ! ఛూ తెరీ ! ఎందుకొచ్చిన పెద్ద మని సరహా ! ఈసారి కొగ్గేతున్నాను. బుత్తెచ్చుకోండి ! అని జోరుగానూ, ఘాటుగానూ అందామె. అని చీపురు కట్ట నేలమీద పడేసి వెనక్కి తిరిగి గబగబా వెళ్ళిపోయింది

నాగరాజు కదల్లేదు అతని మన సంతా ఖాళీగా వుంది. కళ్ళు కూడా ఖాళీగానే వున్నాయి. అవి కన్నీళ్ళు కార్చలేదు అతని మనసు మాత్రం మూగగా ఏడ్చి, ఏదో అనబోయి, మళ్ళీ మానేసింది.

* * *

ఆ వేళాకాళంలో చంద్రుడున్నాడు. ఎంచేతంటే ఆ వేళ పున్నమికాబట్టి ! ఆ వేళ వూళ్ళో చాలామందిముఖాల్లోతెచ్చి పెట్టుకున్న చిర్నవ్వులున్నాయి — ఎందు కంటే — బంగారు తీగెల బియ్యం — బ్లాకులోనైనానూ — కాస్తంత సుఖం స్టాకులోనూ వున్నాయి కాబట్టి.ఆ వేళ బీచిలో చాలామంది మనుషులున్నారు— వర్షం తగ్గిపోయి పొడిగావుంది కాబట్టి !—

కాని ఎవరున్నా లేకపోయినా సూదుల్లాటి ఆలోచనల వర్షంలోనూ, సానుభూతిలేని బాధల్లాటి వడగళ్ళలోనూ, తడుస్తూ, ఏడుపంతా ఖర్చైపోయాక దీనంగా, వెర్రిగా నవ్వుతున్న నాగరాజుమాత్రం ఎప్పుడూ వుంటాడు.

***

చందా దారులకు మనవి

పాత చందా దారులు తిరిగి చందా పైకం పంపే టప్పుడు మీ చందా నెంబరు, అడ్రసు వివరంగా వ్రాసి మాతో సహకరించ ప్రార్థన.

మేనేజరు, "జ్యోతి"